

Asiantaeth Trwyddedu
Gyrwyr a Cherbydau

Gwasanaethau
Gyrwyr

Gofynion ar gyfer tynnu ôl-gerbydau ym Mhrydain Fawr

Am ragor o wybodaeth ewch i
www.gov.uk/dvla-cymraeg

CUSTOMER
SERVICE
EXCELLENCE
RHAGORBAETH MEWN
GWASANAETH
I GWYSIERIAD

INVESTORS IN PEOPLE™

We invest in people **Gold**
Rydym yn buddsoddi mewn pobl **Aur**

INF30W
7/25

Cynnwys

1	Cyflwyniad	3
2	Trwyddedau gyrru ceir a ddelir ers cyn 1 Ionawr 1997	3
3	Trwyddedau lorïau a bysiau a ddelir ers 19 Ionawr 1997	3
4	Trwyddedau gyrru a gyhoeddwyd ers 19 Ionawr 1997	3
5	Disgrifiadau o gategoriâu cerbydau	4
	Os wedi pasio prawf cyn 19 Ionawr 2013	4
	Os wedi pasio prawf ers 19 Ionawr 2013	8
6	Uwchraddio hawl i dynnu ôl-gerbydau	10
7	Hawl dros dro i dynnu ôl-gerbydau	11
8	Gwybodaeth bellach	11

Nodyn pwysig

Mae'r daflen hon yn ymwneud â thrwyddedu gyrrwr yn unig. I gael manylion am ofynion sy'n ymwneud â phwysau a dimensiynau ôl-gerbydau, ffoniwch **0300 330 3000**.

1 Cyflwyniad

Mae'r daflen hon yn cynnwys gwybodaeth am newidiadau i'r hawl i dynnu ôl-gerbydau.

2 Trwyddedau gyrru ceir a ddelir ers cyn 1 Ionawr 1997

Os basioch eich prawf gyrru car cyn 1 Ionawr 1997, fel arfer cewch gadw eich hawl bresennol i yrru cerbyd gydag ôl-gerbyd, gyda phwysau cyfunol o 8.25 tonnall fetrig (dangosir ar eich trwydded fel C1E (107)) hyd nes daw eich trwydded i ben yn 70 oed. Mae hefyd gennych hawl i yrru bws mini gydag ôl-gerbyd sy'n pwysu dros 750kg. Os ydych am gadw'r hawliau hyn ar ôl 70 oed bydd angen ichi wneud cais am drwydded i yrru lori, bws neu fws mini (D2W) a hefyd cwblhau 'Adroddiad Archwiliad Meddygol' (D4), sydd wedi cael ei lofnodi gan optometrydd neu optegwr a meddyg, a bodloni'r safonau meddygol uwch ar gyfer gyrwyr bysiau a lorïau.

Os oes gennych is-gategori C1E (107) ar eich trwydded yrru a rydych am yrru cerbyd ag ôl-gerbyd gyda phwysau cyfunol hyd at 12 tonnall, gallwch wneud cais am hawl dros dro i'r is-gategori C1+E er mwyn sefyll prawf. Nid oes angen ichi sicrhau hawl i is-gategori C1 yn gyntaf, ond mae'n rhaid i yrwyr fodloni safonau meddygol uwch a phasio prawf theori categori C a phrawf ymarferol is-gategori C1+E.

3 Trwyddedau lorïau a bysiau a ddelir ers 1 Ionawr 1997

Ers 1 Ionawr 1997, os ydych yn dal hawl categori C neu D rydych wedi eich cyfyngu i dynnu ôl-gerbydau sy'n pwysu hyd at 750kg. Mae'n rhaid dal categori C+E neu D+E i dynnu ôl-gerbydau sy'n pwysu mwy na hyn.

4 Trwyddedau gyrru a gyhoeddwyd ers 1 Ionawr 1997

Os gwnaethoch basio prawf car ar neu ar ôl 1 Ionawr 1997, mae'n rhaid ichi basio prawf gyrru ychwanegol i gael hawl i yrru categorïau C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE. Ers 16 Rhagfyr 2021, os ydych wedi pasio prawf car (B) gallwch yrru car yn awtomatig gydag ôl-gerbyd (BE).

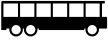
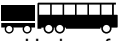
5 Disgrifiadau o categorïau cerbydau

Mae'r holl bwysau a ddyfynnir ar gyfer y cerbydau perthnasol yn cyfeirio at yr 'Uchafswm Màs Awdurdodedig' (MAM). Cyfanswm pwysau'r cerbyd wedi'i lwytho yw hyn.

Disgrifiadau o categorïau cerbydau os pasiwyd prawf cyn 19 Ionawr 2013

Categori	Disgrifiad	Oed ieuengaf	Nodiadau
B	Ceir <ul style="list-style-type: none"> Ceir ag Uchafswm Màs Awdurdodedig (MAM) o 3500kg ar y mwyaf, ac ynddynt 8 ar y mwyaf o seddau teithwyr, heb neu gydag ôl-gerbyd hyd at 750kg. Fel categori B ond gydag ôl-gerbyd a phwysau dros 750kg. Ni all pwysau'r cerbyd a'r ôl-gerbyd gyda'i gilydd bwysu dros 3,500kg. 	17	Gweler nodyn 1, 6 a 7
	Ceir awtomatig Fel categori B gyda thrawsyrant awtomatig.	17	Gweler nodyn 1
BE	Ceir gydag ôl-gerbydau <ul style="list-style-type: none"> Cyfuniadau o gerbydau sy'n cynnwys cerbyd yng nghategori B ac ôl-gerbyd, dros 750kg. 	17	
C1	Cerbydau canolig eu maint <ul style="list-style-type: none"> Cerbydau rhwng 3,500kg a 7,500kg a gynlluniwyd ac a adeiladwyd i gludo dim mwy nag 8 teithiwr yn ogystal â'r gyrrwr gydag ôl-gerbyd hyd at 750kg. 	18	Gweler nodyn 5

Categori	Disgrifiad	Oed ieuengaf	Nodiadau
C1E	Cerbydau canolig eu maint gydag ôl-gerbydau <ul style="list-style-type: none"> Cerbydau rhwng 3,500kg a 7,500kg, gydag ôl-gerbyd dros 750kg a gynlluniwyd ac a adeiladwyd i gludo dim mwy nag 8 teithiwr yn ogystal â'r gyrrwr – pwysau cyfunol heb fod un fwy na 12,000kg. 	18	Gweler nodia-dau 2, a 5
C	Cerbydau nwyddau mawr <ul style="list-style-type: none"> Cerbydau dros 3,500kg gydag ôl-gerbyd hyd at 750kg, a gynlluniwyd ac a adeiladwyd i gludo dim mwy nag 8 teithiwr yn ogystal a'r gyrrwr. 	21	Gweler nodyn 2
CE	Cerbydau mawr gydag ôl-gerbydau <ul style="list-style-type: none"> Cerbydau dros 3,500kg a gynlluniwyd ac a adeiladwyd i gludo dim mwy nag 8 teithiwr yn ogystal â'r gyrrwr gydag ôl-gerbyd hyd at 750kg. 	21	Gweler nodyn 2
D1	Bysiau mini <ul style="list-style-type: none"> Cerbydau gyda dim mwy na 16 o seddi teithwyr yn ogystal a'r gyrrwr a gydag uchafswm hyd sy'n ddim mwy nag 8 metr gydag ol-gerbyd hyd at 750kg. 	21	Gweler nodia-dau 3 a 5
D1E	Bysiau mini gydag ôl-gerbydau <ul style="list-style-type: none"> Cerbydau gyda dim mwy na 16 o seddi teithwyr yn ogystal â'r gyrrwr a gydag uchafswm hyd sy'n ddim mwy nag 8 metr gydag ôl-gerbyd hyd at 750kg ar yr amod nad yw MAM y cyfuniad a ffurfiwyd yn fwy na 12,000kg. 	21	Gweler nodia-dau 3 a 5

Categori	Disgrifiad	Oed ieuengaf	Nodiadau
D	Bysiau <ul style="list-style-type: none"> Unrhyw fws a gynlluniwyd ac a adeiladwyd i gludo mwy nag 8 teithiwr yn ogystal â'r gyrrwr gydag ôl-gerbyd hyd at 750kg. 	21	Gweler nodiadau 3 a 4
DE	Bysiau gydag ôl-gerbydau <ul style="list-style-type: none"> Unrhyw fws a gynlluniwyd ac a adeiladwyd i gludo mwy nag 8 teithiwr yn ogystal â'r gyrrwr gydag ôl-gerbyd dros 750kg. 	21	Gweler nodiadau 3 a 4

Nodyn 1

Os ydych yn 16 oed ac yn derbyn elfen symudedd y Taliad Annibyniaeth Personol (PIP) neu'r Taliad Anabledd Oedolion (ADP) ar y gyfradd uwch, elfen symudedd y Taliad Anabledd Plant (CDP) ar y gyfradd uwch neu wedi gwneud cais am PIP ar ôl derbyn elfen symudedd y Lwfans Byw i'r Anabl (DLA) yn flaenorol ar y gyfradd uwch.

Nodyn 2

Gallwch yrru pan rydych yn 17 oed os ydych yn aelod o'r lluoedd arfog.

Gallwch yrru pan rydych yn 18 oed os bydd un o'r canlynol yn gymwys:

- rydych wedi pasio eich prawf gyrru a Chymhwyster Cychwynnol y Dystysgrif Cymhwysedd Proffesiynol (CPC Gyrrwr)
- rydych yn dysgu gyrru neu'n sefyll prawf gyrru am y categori hwn neu Gymhwyster Cychwynnol CPC i Yrwy
- rydych yn dilyn cwrs hyfforddi galwedigaethol cenedlaethol i ennill Cymhwyster Cychwynnol CPC i Yrwy
- ers 10 Medi 2009, mae'n rhaid ichi ddilyn hyfforddiant cyfnodol y CPC pob 5 mlynedd

Nodyn 3

Gallwch yrru pan rydych yn 17 oed os ydych yn aelod o'r lluoedd arfog.

Gallwch yrru'r cerbydau hyn pan rydych yn 18 oed os oes un o'r canlynol yn gymwys:

- Os ydych yn dysgu i naill ai:
 - sefyll eich prawf gyrru Cerbyd Cludo Teithwyr (PCV)

- cael eich Cymhwyster Cychwynnol (CPC) i Yrwy
- (ii) Os ydych wedi pasio eich prawf gyrru PCV a Chymhwyster Cychwynnol CPC, gallwch yrru os:
- rydych yn cludo teithwyr ar wasanaeth rheolaidd ble nad yw'r daith yn fwy na 31 milltir
 - nad ydych yn cludo teithwyr
 - rydych yn gyrru cerbyd mewn dosbarth a gynhwysir yn is-gategori D1
 - nid ydych yn gyrru bws neu fws mini dramor
- (iii) Ers 10 Medi 2008, gall gyrwyr sy'n llwyddo mewn prawf PCV ac yn gyrru ar drwydded gweithredwr bws, neu drwydded bws mini neu drwydded bws cymunedol, yrru os:
- ydynt yn cludo teithwyr ar wasanaeth rheolaidd ble nad yw'r daith yn fwy na 31 milltir
 - nad ydynt yn cludo teithwyr
 - ydynt yn gyrru cerbyd mewn dosbarth a gynhwysir yn is-gategori D1
 - nad ydynt yn gyrru bws neu fws mini dramor

Gallwch yrru yn 20 oed ar ôl pasio prawf gyrru PCV a Chymhwyster Cychwynnol CPC i Yrwy.

Am gyngor pellach am brofion gyrru a CPC i Yrwy, cysylltwch â'r Asiantaeth Safonau Gyrwyr a Cherbydau (DVSA) drwy ffonio 0300 200 1122 neu drwy e-bostio **drivercpc@dvsa.gov.uk**

Nodyn 4

Bydd angen hawl category D arnoch i yrru bws cymalog (er enghraifft 'bendy bus'). Gallwch gael rhagor o fanylion yn **www.gov.uk/browse/driving** neu drwy ffonio 0300 790 6801 neu 0300 790 6819 am y llinell Gymraeg.

Nodyn 5

Os gwnaethoch basio'ch prawf ar gyfer categori B neu B awtomatig cyn 1 Ionawr 1997, bydd eich trwydded eisoes yn dangos C1, C1E (8.25 tunnell), D1 neu D1E (nid i'w hurio nac am dâl) fel hawl.

- Os ydych am yrru cerbydau canolig neu fawr, bysiau mini neu fysiau yn y Gymuned Ewropeaidd neu'r Ardal Economaidd Ewropeaidd, mae'n rhaid ichi wneud cais am yr hawl dros dro berthnasol.

Rhaid ichi beidio â gwneud cais am brofion theori neu brofion ymarferol hyd nes dangosir yr hawl dros dro ar eich trwydded.

Nodyn 6

Mae eithriad yn bodoli ar gyfer deiliaid categori B, i yrru beiciau tair olwyn modur mawr yng nghategori A, cyn belled â'u bod dros 21 oed.

Nodyn 7

Os oes gennych drwydded lawn, gallwch yrru cerbyd allyriadau sero hyd at 4,250kg MAM. Mae'r lwfans pwysau ychwanegol hwn yn berthnasol i fathau o gerbydau y gallwch eu gyrru fel arfer gan ddefnyddio trwydded categori B. Gall y cerbydau hyn gynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) ceir, SUVs, faniau a lorïau bach. Gallwch hefyd dynnu ôl-gerbyd ar yr amod nad yw MAM y cyfuniad cerbyd a'r ôl-gerbyd yn fwy na 7,000kg. Ni ddylai MAM yr ôl-gerbyd byth fod yn fwy na 3,500kg.

Disgrifiadau o gategoriâu cerbydau os pasiyd prawf ers 19 Ionawr 2013

Mae'r tabl isod yn dangos y categorïau cerbydau sydd wedi newid ers 19 Ionawr 2013 yn unig. Am gategoriâu cerbydau sydd heb newid, gweler tabl 'Disgrifiadau o gategoriâu cerbydau cyn 19 Ionawr 2013'.

Categori	Disgrifiad	Oed ieuengaf	Nodiadau
BE	Ceir gydag ôl-gerbydau <ul style="list-style-type: none">Cyfuniadau o gerbydau sy'n cynnwys cerbyd yng nghategori B ac ôl-gerbyd, lle nad yw'r cyfuniad yn dod o fewn categori B a MAM yr ôl-gerbyd neu led ôl-gerbyd rhannol ddim yn fwy na 3,500kg.	17	Gweler nodyn 2 a 3
D1	Bysiau mini <ul style="list-style-type: none">Cerbydau heb fwy nag 16 o seddi teithwyr yn ogystal â'r gyrrwr a gydag uchafswm hyd o ddim mwy nag 8 metr gydag ôl-gerbyd hyd at 750kg.	21	Gweler nodia-dau 1 a 2
D	Bysiau <ul style="list-style-type: none">Unrhyw fws a gynlluniwyd ac a adeiladwyd i gludo mwy nag 8 o deithwyr yn ogystal â'r gyrrwr, gydag ôl-gerbyd hyd at 750kg.	24	Gweler nodyn 1

Categori	Disgrifiad	Oed ieuengaf	Nodiadau
D1E	Bysiau mini gydag ôl-gerbyd <ul style="list-style-type: none"> Cerbydau heb fwy nag 16 o seddi teithwyr yn ogystal â'r gyrrwr a gydag uchafswm hyd o ddim mwy nag 8 metr gydag ôl-gerbyd dros 750kg, cyn belled a bod MAM y cyfuniad cerbydau heb fod yn fwy na 12,000kg. 	21	Gweler nodiadau 1 a 2
DE	Bysiau gydag ôl-gerbyd <ul style="list-style-type: none"> Unrhyw fws a gynlluniwyd ac a adeiladwyd i gludo mwy nag 8 o deithwyr yn ogystal â'r gyrrwr, gydag ôl-gerbyd dros 750kg. 	24	Gweler nodyn 1

Nodyn 1

Gallwch yrru pan rydych yn 17 oed os ydych yn aelod o'r lluoedd arfog.

Gallwch yrru pan rydych yn 18 oed os oes un o'r canlynol yn bodoli:

- (i) Os ydych yn dysgu i naill ai:
 - sefyll eich prawf gyrru Cerbyd Cludo Teithwyr (PCV)
 - cael eich Tystysgrif Cymhwysedd Proffesiynol (CPC Gyrrwr)
- (ii) Os ydych wedi pasio eich prawf gyrru PCV a Chymhwyster Cychwynnol CPC i Yrwr, gallwch yrru os:
 - rydych yn cludo teithwyr ar wasanaeth rheolaidd ble nad yw'r daith yn fwy na 31 milltir
 - nad ydych yn cludo teithwyr
 - rydych yn gyrru cerbyd mewn dosbarth a gynhwysir yn is-gategori D1
 - nad ydych yn gyrru bws neu fws mini dramor
- (iii) Ers 10 Medi 2008, gall gyrrwr sy'n llwyddo mewn prawf PCV ac yn gyrru ar drwydded gweithredwr bws, neu drwydded bws mini neu drwydded bws cymunedol, yrru os:
 - ydynt yn cludo teithwyr ar wasanaeth rheolaidd ble nad yw'r daith yn fwy na 31 milltir
 - nad ydynt yn cludo teithwyr
 - ydynt yn gyrru cerbyd mewn dosbarth a gynhwysir yn is-gategori D1

- nad ydynt yn gyrru bws neu fws mini dramor

Gallwch yrru yn 20 oed os ydych wedi pasio eich prawf gyrru PCV a Chymhwyster Cychwynnol CPC i Yrwy.

Gallwch yrru yn 21 oed os:

- ydy'r cerbyd yn cael ei ddefnyddio gan y frigâd dân neu ar gyfer cadw trefn gyhoeddus
- ydych yn sefyll profion ffordd ar gyfer gwaith cynnal a chadw neu atgyweirio
- oes hawl gennych i yrru cerbyd cyn 19 Ionawr 2013

Am gyngor pellach am brofion gyrru a CPC i Yrwy, cysylltwch â'r Asiantaeth Safonau Gyrwyr a Cherbydau (DVSA) drwy ffonio **0300 200 1122**.

Nodyn 2

Os gwnaethoch basio'ch prawf categori B, rydych yn awtomatig yn cael yr hawl i gategori BE.

Os gwnaethoch basio'ch prawf am gategori B cyn 1 Ionawr 1997, bydd eich trwydded eisoes yn dangos yr hawl i C1, C1E (8.25 tunnell), D1 (ddim am hurio nac am dâl) a D1E (ddim am hurio nac am dâl).

Nodyn 3

Gallwch yrru cerbyd allyriadau sero hyd at 4,250kg MAM. Mae'r lwfans pwysau ychwanegol hwn yn berthnasol i fathau o gerbydau y gallwch eu gyrru fel arfer gan ddefnyddio trwydded categori B. Gall y cerbydau hyn gynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) ceir, SUVs, faniau a lorïau bach. Gallwch hefyd dynnu ôl-gerbyd ar yr amod nad yw MAM y cyfuniad cerbyd a'r ôl-gerbyd yn fwy na 7,000kg. Ni ddylai MAM yr ôl-gerbyd byth fod yn fwy na 3,500kg.

6 Uwchraddio hawl i dynnu ôl-gerbydau

Yn gyffredinol, mae angen i yrwy sefyll prawf gyrru ychwanegol ar gyfer pob categori neu is-gategori hawl. Mae rhai eithriadau penodol i hyn os yw gyrwyr eisoes wedi pasio prawf sy'n rhoi hawl ar gyfer cerbyd mwy neu gerbyd cyfatebol ei faint.

I gael manylion profion gyrru, cysylltwch â'r Asiantaeth Safonau Gyrwyr a Cherbydau (DVSA) ar **0300 200 1122**.

Enghreifftiau	Categori pasio prawf	Uwchraddio hawl ar gyfer cerbydau mwy neu gyfatebol eu maint
1	C1+E	O hawl categori D1 i D1+E
	Noder: nid yw pasio prawf ar gyfer is gategori D1+E yn uwchraddio is gategori C1 i C1+E am fod maint yr ôl-gerbyd yn is gategori D1+E yn llai na hynny ar gyfer prawf is gategori C1+E.	
2	C+E	Is gategoriâu C1 to C1E ac is gategoriâu C1 a C1+E, ac, os dalier categori D neu is gategori D1, bydd y rhain yn cael eu hawchraddio i gategori D+E neu is gategori D1+E.
	Noder: Ni fydd CE (102) yn uwchraddio D i DE ond bydd yn uwchraddio unrhyw B, C1 neu D1 y dalier.	
3	D+E	O is gategori D1 i is gategori D1+E.
	Noder: Nid yw pasio D+E yn uwchraddio hawl i gategori C neu is gategori C1 am fod maint yr ôl-gerbyd ar gyfer categori prawf D+E yn llai na'r hynny ar gyfer categori C+E neu is gategori C1+E.	

7 Hawl dros dro i dynnu ôl-gerbydau

Ers Rhagfyr 2021, nid oes angen ichi sefyll prawf mewn cerbyd anhyblyg (er enghraifft C neu D) cyn sefyll prawf mewn cerbyd trwm ag ôl-gerbyd (C+E neu D+E).

8 Gwybodaeth bellach

Mae mwy o wybodaeth ar gael yn

www.gov.uk/browse/driving neu mae'r ffurflenni canlynol ar gael drwy ffonio 0300 790 6801 neu 0300 790 6819 am y llinell Gymraeg:

INF28W – Gyrru bws mini

INF38 – Gyrru ym Mhrydain Fawr fel ymwelydd neu breswlydd newydd

INF52W – Cerbydau mawr y gallwch eu gyrru gan ddefnyddio eich trwydded car, lori neu fws

INS57PW – Gwybodaeth am drwyddedau gyrru

Os oes gennych unrhyw gwestiynau

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am drwyddedau gyrru drwy ffonio Ymholiadau Cwsmeriaid ar 0300 790 6801 neu 0300 790 6819 am y llinell Gymraeg. Mae'r llinellau ar agor rhwng 8am a 7pm o ddydd Llun i ddydd Gwener, a rhwng 8am a 2pm ar ddydd Sadwrn. Bydd system awtomatig yn eich ateb, ond byddwch yn gallu siarad â theleffonydd yn ystod oriau swyddfa. Byddwn yn monitro neu'n recordio rhai galwadau at ddibenion ansawdd.

Os ydych am anfon e-bost atom, ewch i www.gov.uk/cysylltu-a-dvla a dewiswch yr opsiwn sydd arnoch ei angen.

Os ydych yn fyddar neu'n drwm eich clyw, a chithau â ffôn testun, dylech ffonio **0300 123 1278**.

**Gallwch ddewis
derbyn nodiadau
atgoffa treth cerbyd
drwy negeseuon
testun neu e-byst.**

Ewch i: gov.uk/dvla/cyfrif